

Päihdetilannekyselyjä tehdään ympäri Suomea

- Päihdetilannekyselyllä **kartoitetaan asukkaiden näkemyksiä paikallisesta päihdetilanteesta** ja ajatuksia ja toivomuksia mm. **päihdehaittojen vähentämisen keinoista**.
- Tuloksia voidaan hyödyntää alueen ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä.
- Kysymysten aiheena ovat alkoholi, nikotiinituotteet ja rahapelit, lisäksi voidaan kysyä huumausaineista.
- Painopiste on erityisesti alaikäisten päihteiden käytössä.
- Kysymykset koskevat edeltävää 12kk aikaa.

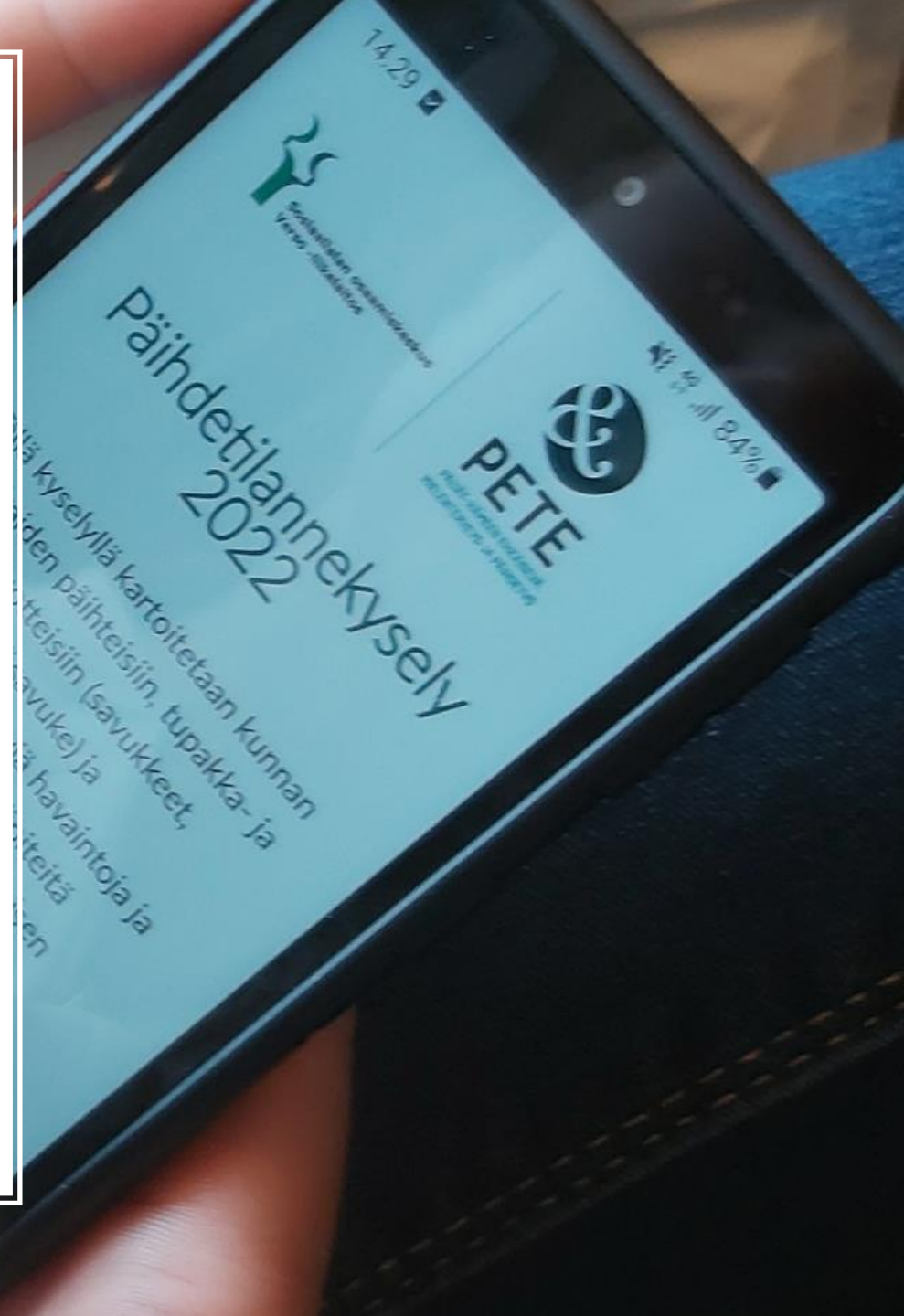
Toteutuksesta

- THL tarjoaa valmiin kysymyspohjan, jota voi tarvittaessa muokata alueen tilanteeseen sopivaksi.
- Kysely toteutetaan sähköisesti ja kunta huolehtii kyselyn markkinoinnista esim. järjestöjä, kouluja ja oppilaitoksia, paikallismediaa ja some-kanavia hyödyntäen.

[THL](#)

Päihdetilannekysely Päijät-Hämeessä 2022

- Kysely **toteutettiin** 5.-25.9.2022 Päijät-Hämeen kunnissa sekä Myrskylässä ja Pukkilassa.
- Kyselyä koordinoivat alueellisen ehkäisevän työn asiantuntija ja kuntien ehkäisevän työn koordinaattorit
- THL:n lomaketta käytettiin yli 18-vuotiaiden kohdalla.
- Lisäksi tehtiin nuorille suunnattu oma kysely, jonne alle 18-vuotiaat vastaajat ohjattiin automaattisesti.
- Kyselyyn **vastasi** 6577 päijäthämäläistä, joista
 - täysi-ikäisiä oli 3744
 - alle 18-vuotiaita oli 2833 (43% vastaajista)

Päijät-Hämeessä tuloksia esitellään seuraavista näkökulmista

- Vastaajat
- Päihdetilanne yleisesti
- Alaikäisten päihdetilanne
- Päihteistä ja niiden käytöstä aiheutuva huoli
- Varhainen tunnistaminen ja tuki
- Kuntalaiset vaikuttavat
- Mitä kuntalainen voi tehdä
- Miten lasten ja nuorten päihteidenkäyttöä voisi ehkäistä

Vastaajat

Päijät-Häme 2022

	Täysi-ikäiset	Alle 18-vuotiaat	Yhteensä
Asikkala	85	5	90
Hartola	28	10	38
Heinola	249	151	400
Hollola	215	902	1117
Iitti	122	117	239
Kärkölä	88	165	253
Lahti	2333	1047	3380
Myrskylä	70	42	112
Orimattila	235	175	410
Padasjoki	38	78	116
Pukkila	71	34	105
Sysmä	199	92	291

Alaikäisistä vastaajista

57% yläkouluikäisiä

32% alakouluikäisiä

50% tyttöjä

Täysi-ikäisistä vastaajista

75% täysi-ikäisistä naisia

30% 31-45-vuotiaita

17% 46-60-vuotiaita

42% työntekijöitä

16% ylempiä toimihenkilöitä

10% alempia toimihenkilöitä

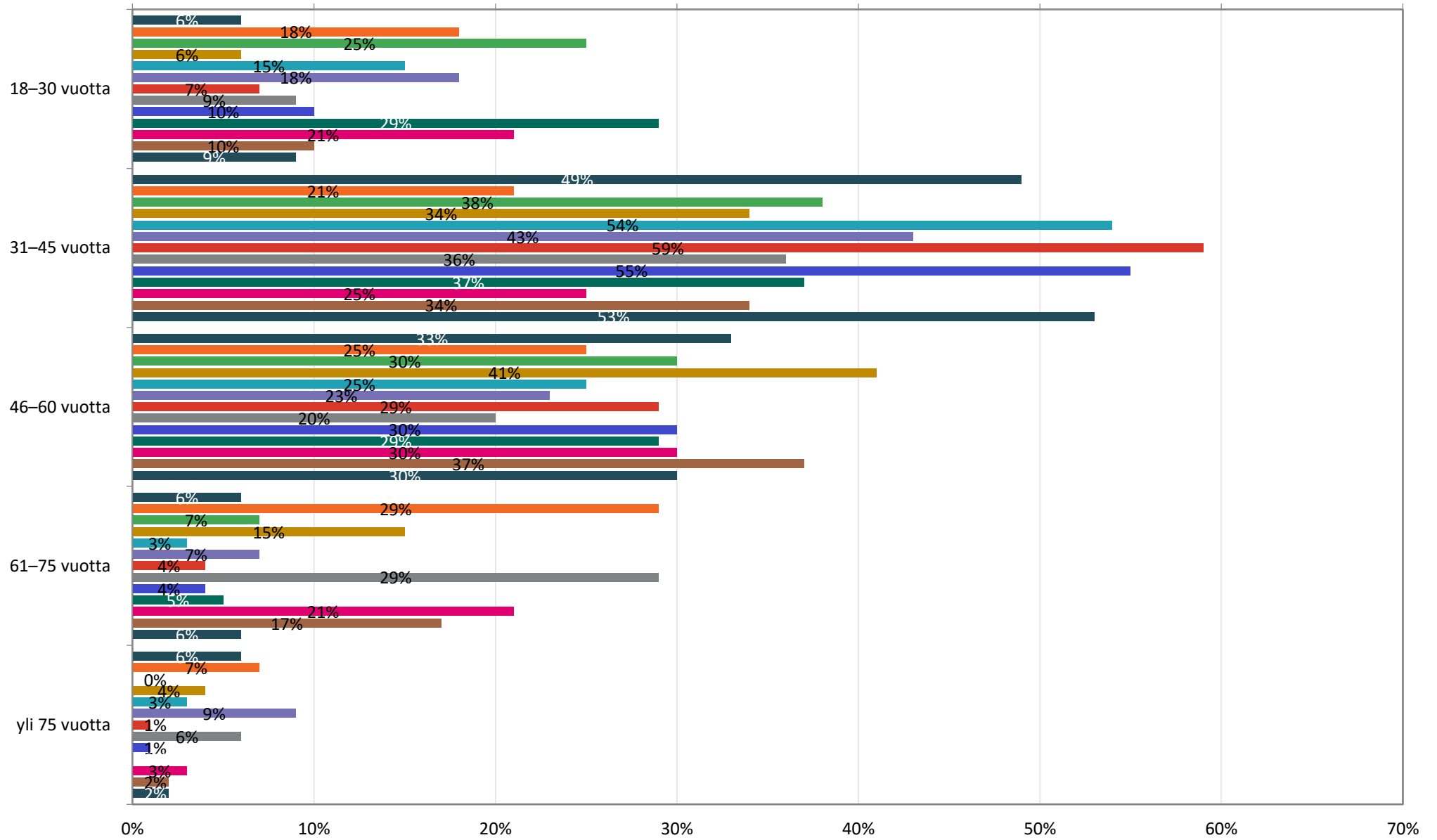
7% eläkeläisiä

7% opiskelijoita

67% kokopäivätyössä

9% osa-aikatyössä

Vastaajat ikäryhmittäin (yli 18-v)

■ Asikkala
 ■ Hartola
 ■ Heinola
 ■ Hollola
 ■ Iitti
 ■ Kärkölä
 ■ Lahti
 ■ Myrskylä
 ■ Orimattila
 ■ Padasjoki
 ■ Pukkila
 ■ Sysmä
 ■ Päijät-Häme

Päihdetilanne yleisesti

Päijät-Hämeessä ja Orimattilassa

- Nuoret näkevät aikuisia enemmän päihteiden **välittämistä alaikäiselle**.
- **Päijät-Hämeessä** aikuiset näkevät nuoria enemmän **alaikäisten päihteidenkäyttöä**, sähkö tupakkaa lukuun ottamatta. **Orimattilassa** aikuiset näkevät nuoria enemmän alaikäisten alkoholinkäyttöä ja tupakointia, nuoret taas aikuisia enemmän nuuskaamista, sähkö tupakointia, huumausaineiden käyttöä ja rahapelaamista.
- Nuoret näkevät oman kunnan **alaikäisten päihteidenkäyttöä eniten puistoissa ja kadulla. Seuraavaksi eniten alkoholinkäyttöä sekä kannabiksen/muiden huumeiden käyttöä** nähdään **somessa** ja **tupakkatuotteiden käyttöä koulussa/nuorisotiloilla**.
- Sekä nuorista että aikuisista useampi on **enemmän huolissaan** läheisistä kuin itsestään.
- Aikuisista vain viidennes on sitä mieltä, että **humalajuomiseen** EI suhtauduta liian vapaasti.
- Reilu joka kymmenes aikuinen on havainnut tilanteita, joissa nuorelta näyttävän **ostajan ikää** ei ole tarkastettu.

On sitä mieltä, että asuinkunnassa käytetään liikaa	Täysi-ikäisistä	Alle 18-vuotiaista	Orimattila täysi-ikäiset	Orimattila alle 18-vuotiaat
alkoholia	54,3%	23,6%	48,1% (muutos 2019 -5%)	28,7% (muutos 2019 -5%)
tupakka- ja nikotiinituotteita	48,8%	37,4%	46,8%	46,9
rahapelejä	22,1%	13,5%	18,9%	16,6%
	67,6% muita päihteitä	9,6% kannabista	60,3% muita päihteitä	14,6% kannabista
		12,2% muita huumausaineita		17,2% muita huumausaineita

(suluissa olevat prosentit tarkoittavat muutosta prosenttiyksikköinä, ei prosentteina)

Alaikäisten päihdetilanne

Ensimmäinen luku = PH
toinen luku = Orimattila
mahdollinen luku sulkeissa=
muutos Orimattilassa vuoteen 2019)

(suluissa olevat prosentit tarkoittavat muutosta prosenttiyksiköinä, ei prosentteina)

Täysi-ikäisistä

Havainnut, että kunnassa välitettäisi alaikäiselle

31,5% / **34,5%** alkoholia

31,5% / **39,2%** savukkeita

12,8% / **10,6%** sähkösavukkeita

27,1% / **35,8%** nuuskaa

21,6% / **17,9%** huumausaineita

Havainnut kunnassa alaikäisten

68,7% / **72,2%** alkoholinkäyttöä

83,3% / **91,5%** tupakointia

49,2% / **58,8%** nuuskaamista

35,3% / **43%** sähkösavukkeen käyttöä

18,7% / **17,6%** kannabiksen käyttöä

18,8% / **13,7%** muun huumausaineen käyttöä

22,9% / **24,7%** rahapelaamista

Alle 18-vuotiaista

Havainnut, että kunnassa välitettäisi alaikäiselle

37,3% / **48,5%** alkoholia (+8%)

42% / **56%** savukkeita ja sähkösavukkeita

37,6% / **55,8%** nuuskaa

14,4% / **20,1%** huumausaineita (-6%)

Havainnut kunnassa alaikäisten

51,2% / **64,4%** alkoholinkäyttöä

71,3% / **80,5%** tupakointia

61,1% / **72%** nuuskaamista

64,9% / **78,8%** sähkösavukkeen käyttöä (+20%)

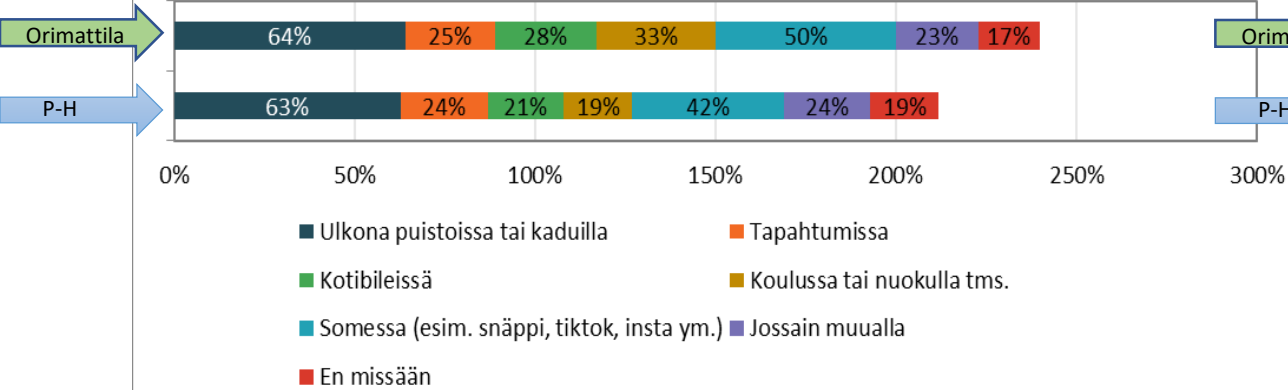
15,3% / **22,3%** kannabiksen käyttöä

12,2% / **18,3%** muun huumausaineen käyttöä

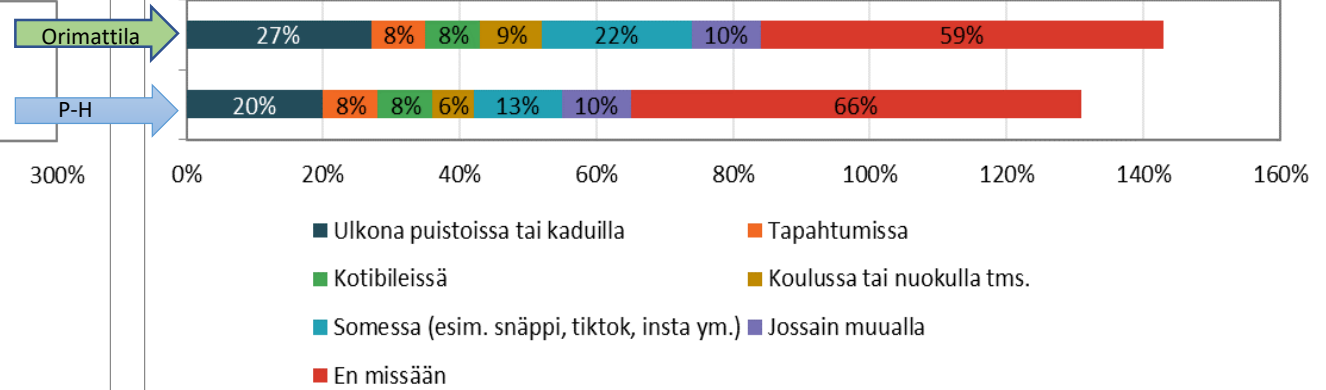
23,1% / **32%** rahapelaamista (-16%)

Missä alle 18-vuotiaat ovat huomanneet oman kunnan alaikäisten

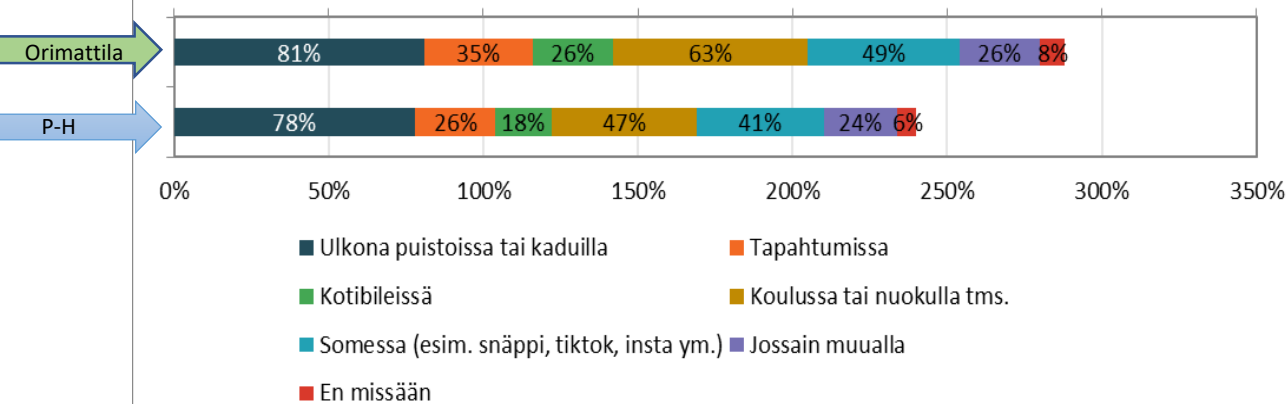
alkoholin käyttöä?

kannabiksen tai muiden huumausaineiden käyttöä?

tupakoimista tai nuuskaamista?

Päihteistä aiheutuva huoli

Täysi-ikäisistä

43,2% / **30,8%** pelännyt julkisella paikalla kohtaamaansa päihtynyttä

18,9% / **12,4%** kokenut ahdistelua tai kiusaamista

42,8% / **39,6%** altistunut julkisella paikalla tupakansavulle, niin, 9,5% / **14,4%** on kokenut ahdistelua tai kiusaamista että on haitannut

ei ole ollut huolissaan läheisen

64,1% / **63,8%** alkoholinkäytöstä

73,4% / **71,5%** tupakoinnista

87,6% / **89,3%** huumausaineiden käytöstä

87,6% / **88,8%** rahapelaamisesta

ei ole ollut huolissaan omasta

91,9% / **92,7%** alkoholinkäytöstä

90,7% / **91,5%** tupakoinnista

98,7% / **99,6%** huumausaineiden käytöstä

97% / **97%** rahapelaamisesta

Alle 18-vuotiaista

71,8% / **75,9%** on nähnyt kodin ulkopuolella päihtyneen heistä

16,8% / **12,2%** on pelottanut

niin, 9,5% / **14,4%** on kokenut ahdistelua tai kiusaamista

ei ole ollut huolissaan läheisen

80,8% / **82,2%** alkoholinkäytöstä

74,2% / **73%** tupakoinnista

89,2% / **87,9%** huumausaineiden käytöstä

90,6% / **91,4%** rahapelaamisesta

ei ole ollut huolissaan omasta

93,9% / **94,2%** alkoholinkäytöstä

92% / **90,7%** tupakoinnista

95,5% / **95,9%** huumausaineiden käytöstä

95,1% / **95,3%** rahapelaamisesta

Varhainen tunnistaminen ja tuki

Täysi-ikäisistä (17,7% / 15,3% ei ole käynyt vastaanotolla)

On kysytty

44,5% / **49,4%** alkoholinkäytöstä

46,3% / **50,2%** tupakoinnista

29,4% / **35,3%** huumausaineiden käytöstä

5,1% / **6,4%** rahapelaamisesta

Ei ole saanut neuvontaa liittyen

76,1 % / **77,9%** alkoholinkäyttöön

74,8% / **75,4%** tupakointiin

78,9% / **80,4%** huumausaineiden käyttöön

79,6% / **80,4%** rahapelaamiseen

Kokee, että kunnassa saa helposti

- 10% / **4%** tukea päihteidenkäytön vähentämiseen/lopettamiseen
- 25% / **23%** tietoa alkoholin käytön vähentämisestä/lopettamisesta
- 13-15% / **14%** tietoa pelaamisen ja huumeidenkäytön vähentämisestä/lopettamisesta

Alle 18-vuotiaista

On kysytty onko joskus

48% / **61,5%** käyttänyt alkoholia

49,2% / **66,5%** tupakoinut, nuuskannut

31,1% / **43,4%** kokeillut/käyttänyt huumeita

16,2% / **21,8%** pelannut rahapelejä

Tietää, mistä saa tietoa

64% / **79%** alkoholista, tupakasta, nuuskasta

55% / **78%** kannabiksesta, muista huumeista,

rahapelaamisesta

Tietää, mistä saa tukea

60,1% / **71,7%** ettei käyttäisi alkoholia

59,3% / **71,1%** ettei nuuskaisi/tupakoisi

56,8% / **67,1%** ettei käyttäisi huumeita

55,5% / **64,5%** ettei pelaisi rahapelejä

61,9% / **70,2%** jos on huoli läheisestä

Kuntalaiset vaikuttavat

Täysi-ikäisten vastaajien

ajatuksia päihteidenkäytöstä ja sen ehkäisemisestä

Kunnassa on puututtava **vahvemmin** alaikäisten päihteidenkäyttöön yli 70% / **74%**

Kunnassa on puututtava **vahvemmin** alaikäisten huumekokeiluihin ja käyttöön lähes 80% / **77%**

Kunnassa tehtävä **ehkäisevä päihdetyö ei ole tuttua** yli 65% / **75%**

ajatuksia myynnistä ja anniskelusta

Kertoisin mielipiteeni lähiravintolan **anniskelulupaan** 46% / **47%**

Tiukentaisin alkoholin **myymistä päihtyneelle** ravintoloissa, kaupoissa ym. 60% / **61,6%**

Rajoittaisin **alkoholin anniskelua** tietyillä alueilla 13,4% / **13,3%**

-> **Koulujen ja päiväkotien läheisyydessä olevat kioskit**

ajatuksia mainonnasta

Rajoittaisin **alkoholijuomien mainontaa** kunnan tilaisuuksissa ja tiloissa 43% / **38%**

Rajoittaisin **rahapelien mainontaa** paikoissa, joissa on paljon alaikäisiä 54% / **50%**

Mitä kuntalainen voisi tehdä ehkäistäkseen päihdehaittoja

Orimattilan vastauksia

Huolehtimalla omista lapsista ja läheisistä ja olemalla esimerkkinä

- Pysin omassa kasvatustehtävässäni riittävän hyvään vanhemmuuteen. Olen kiinnostunut lapseni ja hänen kavereidensa tekemisistä ja keskustelen heidän kanssaan avoimesti myös päihteiden käytöstä. Teen yhteistyötä kavereiden vanhempien kanssa, sovin pelisäännöistä ja huolehdin, että niitä myös noudatetaan. Kaverit ovat tervetulleita kyläilemään ja viettämään aikaa meillä.
- Olemalla vastuullinen vanhempi. Opettaa, tukea, kasvattaa, laittaa rajat, huolehtimalla ettei lapsi/nuori ole liian paljon omien päätöksiensä varassa tässä jatkuvasti vaatimuksista täyttyvässä maailmassa.
- Huolehdin omasta pesueestämme ja näytän täysin päihteetöntä esimerkkiä.
- Opastamalla omia lapsiani
- Huolehdin omien lasteni päihdevalistuksesta ja kasvatuksesta. En jätä omiani systeemin tai koulun vastuulle!

Kuntapolitiikassa, vapaaehtoistoiminnassa, järjestössä, toimimalla vapaaehtoisena esim. katupartiossa

- olemalla mukana järjestötyössä luomassa päihteetöntä toimintaa
- katupartiointi
- tukihenkilötoiminta

Kysyttiin täysi-ikäisten kyselyssä avoimena kysymyksenä

Mitä kuntalainen voisi tehdä ehkäistäkseen päihdehaittoja

Orimattilan vastauksia

Puuttamalla näkemääni ja ilmoittamalla poliisille, koululle ym.

- Soittamalla poliisiin
- Puutun aina kun näen että lapset tai nuoret ovat humalassa tai huomaan päihteiden käyttöä. Uskon että useat eivät uskalla puuttua pelätessään väkivaltaa. Meillä tulisi olla enemmän turvallisia aikuisia ja esim. vartioita keskustan alueella, jotka voivat puuttua tilanteisiin ja tukea myös tilanteissa joissa aikuiset puuttuvat asioihin. Olen kuullut paljon aikuisten kommentteja että on nähnyt päihtyneenä nuoria ja nuorisojoukkoja mutta ei uskalla puuttua kun ei saa tukea tilanteessa.
- Kulkemalla silmät auki ja tarvittaessa puuttumallakin tilanteisiin joissa on selkeästi alaikäisiä.

Valistus

- Koulussa ja kotona

Miten lasten ja nuorten päihteidenkäyttöä voisi ehkäistä

Kysyttiin nuorten kyselyssä avoimena kysymyksenä

Orimattilan vastauksia

Vanhemmuus, puuttuminen, päihteistä ja niiden haitoista puhuminen

- Vanhemmat ei näyttäisi esimerkkiä. Hyvä kaveriporukka joka ei käytä mitään aineita yms.
- Vanhempien pitäisi kertoa lapsille riittävästi haitoista ja säännöistä. Vanhempien olis hyvä tietää lapsen kaverit. Koulussa on hyvä opettaa aiheesta.
- Vanhempien pitäisi viettää enemmän aikaa lastensa kanssa, jos näyttää siltä, että lapsi kohta keksisi miten niitä saa. Viettämällä aikaa lastensa kanssa on "harhautus" kaikesta alkoholista ja katsoa lapsensa kavereita, etteivät kaverit ala houkuttelemaan samaan.
- Vanhempien pitää olla paljon lasten tukena. Ei käyttäisi päihteitä lasten seurassa.
- Aikuisten/vanhempien pitäisi lopettaa niiden käyttö myös ja pitäisi valaista nuoria
- Opettajien pitäisi katsoa tarkemmin ja puuttua tarkemmin siihen
- Koulun ja vanhempien pitäis puuttuu
- Poliisin pitäisi olla tarkempia.
- Poliisi voisi tulla puhumaan kouluun.
- Kysyä aina papereita kaupassa kun joku ostaa nuuskaa yms...
- Kukaan ei myisi kenellekkään alle 18.vuotiaalle alkoholia/tupakointi tuotteita.
- Saatavuutta pitäisi hankaloittaa
- Nuorille pitäisi olla erityisesti orimattilassa nuorille enemmän tiloja. Kun nuorilla ei ole paikkoja mihin mennä turvaudutaan alkoholiin jotta saisin jotain tekemistä.
- Nuorten monipuolisia liikuntamahdollisuuksia pitäisi lisätä ja mainostaa enemmän.